

شرکت ملی پایش و بخش فرآورده های نفتی ایران

دستورالعمل اجرای ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح ها

شماره: ۲۱۷۰۰۰۹

تصویب کننده	تایید کننده	تنظیم و تدوین کننده	شرح بازنگری	تاریخ تصویب / بازنگری
معاون وزیر و مدیرعامل ۹۱,۵۱۳	مدیر ایمنی، بهداشت و محیط زیست	رئیس مهندسی ساختار	۲ ۳	۱۳۹۱ / ۵ / ۱۲

فهرست

۲	۱- هدف.....
۲	۲- دامنه کاربرد.....
۲	۳- تعاریف.....
۶	۴- مسئولیتها.....
۶	۵- مراحل اجرا.....
۶	۵-۱- تعریف موضوع و دامنه کار.....
۶	۵-۲- انتخاب مشاور طرح ارزیابی اثرات زیست‌محیطی.....
۷	۵-۳- ارائه اطلاعات مورد نیاز به مشاور طرح.....
۷	۵-۴- بررسی روند اجرای طرح.....
۹	۵-۵- پیگیری تهیه و ارسال گزارش اجمالی.....
۱۰	۵-۶- پیگیری تهیه، ارسال و اخذ تأییدیه گزارش تفصیلی.....
۱۰	۵-۷- رعایت نتایج ارزیابی و راهکارها.....
۱۲	پیوست (۱): راهنمای تهیه خلاصه طرح.....
۱۳	پیوست (۲): رنوس و سرفصل گزارشات ارزیابی اجمالی طرح‌ها و پروژه‌ها.....
۱۷	پیوست (۳): رهنمودها و پیشنهادات تهیه گزارش اجمالی طرح.....

۱- هدف

طبق مصوبه شورای عالی حفاظت محیط زیست، قبل از احداث و یا توسعه پروژه‌های احداث پالایشگاه، خطوط لوله نفت و گاز و انبارهای نفت و فرآورده، اثرات زیست‌محیطی طرح‌ها بایستی مورد ارزیابی قرار گرفته و پس از تأیید دفتر ارزیابی زیست‌محیطی سازمان حفاظت محیط زیست، عملیات اجرایی آغاز گردد. هدف از این دستورالعمل الزام به اجرای ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طرح‌ها می‌باشد.

۲- دامنه کاربرد

کلیه شرکت‌های فرعی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران

۳- تعاریف

- طرح: طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ تولیدی، خدماتی و عمرانی که موضوع مصوبه شماره ۴۵۸۸۰/۱۴۴۲۷۹ مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۰ هیئت دولت می‌باشد.
- این فهرست در ارتباط با فعالیت‌های شرکت ملی پالایش و پخش به شرح ذیل می‌باشد:
 - ◀ پالایشگاه در هر مقیاس
 - ◀ نیروگاه با هر مقیاس (باستثنای نیروگاه‌های مولد مقیاس کوچک)
 - ◀ اسکله و سکوه‌های نفتی در هر مقیاس
 - ◀ خطوط لوله نفت در هر مقیاس (اصلاح، تعمیر یا تعویض خطوط مشمول ارزیابی نمی‌باشد).
 - ◀ فرودگاه‌ها در هر مقیاس
 - ◀ انبار نفت در هر مقیاس (در خصوص مناطق بیابانی و دشت‌های حوضه مرکزی، جنوبی و شرقی با ظرفیت بیش از یک میلیون لیتر مشمول ارزیابی می‌شود).

- مناطق تحت حفاظت: منظور از مناطق حفاظت شده، مناطق چهارگانه تحت حفاظت شامل پارک ملی، اثر طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده موضوع بند (الف) ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - مصوب ۱۳۵۳ - می باشد.
 - سازمان حفاظت محیط زیست موظف است برای اطلاع مجریان طرح ها، محدوده مناطق تحت حفاظت خود را مطابق مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست و همچنین تالاب های بین المللی و مناطق حساس ساحلی - دریایی را به صورت نقشه های رفومی تهیه و منتشر نماید که نقشه منتشر شده تا انتشار نقشه جدید معتبر خواهد بود.
 - تالاب بین المللی: تالاب هایی که در کنوانسیون جهانی رامسر به ثبت رسیده اند.
 - مناطق حساس ساحلی - دریایی: شامل خورها، مصب ها، خلیج ها، تالاب های ساحلی، رویشگاه های حرا، بسترهای علفی، صخره های مرجانی، مناطق تخم گذاری لاک پشت های دریایی و نظایر آن که دارای منابع حساس ساحلی و دریایی یا وابسته به دریا می باشند.
 - کارگروه ارزیابی اثرات زیست محیطی: مجریان طرح ها موظفند در مرحله امکان سنجی و مکانیابی آنها گزارش ارزیابی اثرات زیست محیطی مربوط را تهیه و جهت بررسی و تأیید کارگروه ارزیابی اثرات زیست محیطی (موضوع ماده ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۹ هیئت وزیران)، به سازمان حفاظت محیط زیست ارائه نمایند.
- ترکیب کارگروه به شرح زیر است:
- الف - معاون محیط زیست انسانی سازمان (رئیس کارگروه)
- ب - مدیرکل بخشی یا نماینده تام الاختیار معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
- ج - نماینده تام الاختیار رئیس دستگاه اجرایی (حداقل در سطح مدیرکل)

تبصره ۱- دبیرخانه کارگروه در دفتر ارزیابی اثرات زیست‌محیطی سازمان مستقر می‌باشد و مدیر کل دفتر ارزیابی اثرات زیست‌محیطی سازمان، دبیر کارگروه می‌باشد.

تبصره ۲- جلسات کارگروه با حضور هر سه عضو یاد شده رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی مثبت حداقل دو عضو، معتبر می‌باشد.

تبصره ۳- تهیه گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی صرفاً توسط مشاورین حقیقی و حقوقی ذیصلاح که صلاحیت آنها به تصویب مراجع قانونی رسیده باشد، (مطابق آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران موضوع تصویب نامه شماره ۲۰۶۳۷/ت/۲۸۴۳۷ هـ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۳) مجاز است.

○ کارگروه ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، نظرات نهایی خود را در مورد گزارش ارزیابی اجمالی، ظرف ۲۰ روز و در مورد گزارش ارزیابی تفصیلی ظرف ۴۵ روز پس از دریافت گزارش از مجری طرح، از طریق سازمان حفاظت محیط زیست به مجری اعلام می‌نماید. عدم ارسال پاسخ کارگروه توسط سازمان در موعد مقرر به معنی موافقت می‌باشد.

تبصره- رئیس کارگروه می‌تواند در موارد خاص ضمن اطلاع به مجری طرح برای یکبار مهلت بررسی گزارش ارزیابی اجمالی را به مدت یک‌ماه و بررسی گزارش تفصیلی را به مدت دو ماه تمدید نماید.

○ سازمان حفاظت محیط زیست نظر کارگروه ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در خصوص گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را به یکی از سه شکل زیر به مجری طرح ابلاغ خواهد نمود:

الف- موافقت با اجرای طرح (تأیید گزارش)

ب- موافقت مشروط با اجرای طرح (بر اساس گزینه‌های اصلاحی و یا راهکارهای بهسازی)

ج- مخالفت با اجرای طرح (عدم تأیید گزارش) و لزوم معرفی گزینه دیگر

۴- مسئولیت‌ها

- ◀ در هریک از شرکت‌های فرعی، مدیرعامل مسئولیت دارد که از انجام مطالعات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی جهت پروژه‌ها و طرح‌هایی که در حوزه اختیاراتش قرار داشته و مشمول انجام مطالعات است، اطمینان حاصل نماید.
- ◀ رؤسا و مسئولین حفاظت محیط زیست شرکت‌های فرعی موظفند هماهنگی و پیگیری‌های لازم را جهت اجرای این مطالعات به انجام رسانند.
- ◀ در خصوص گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طرح‌هایی که به تأیید کارگروه ارزیابی اثرات زیست‌محیطی می‌رسد، واحدهای ستادی HSE مسئولیت نظارت عالی بر اجرای صحیح مفاد گزارش یاد شده را داشته و در صورت لزوم همکاری لازم را با مسئولین حفاظت محیط زیست شرکت‌های فرعی خواهند داشت.

۵- مراحل اجرا

۵-۱- تعریف موضوع و دامنه کار

نوع فعالیت مربوطه اعم از ساخت پالایشگاه جدید، طرح‌های توسعه‌ای، احداث مخازن و یا خطوط لوله انتقال نفت خام و فرآورده، تعریف و محدوده کار اعم از نوع و میزان تولید، مواد اولیه، انرژی و آب مصرفی، نوع و میزان آلاینده‌های قابل انتشار به محیط زیست (آب، خاک، هوا)، روش‌های در نظر گرفته شده جهت تصفیه و کاهش آلاینده‌ها، میزان خاکبرداری و خاک‌ریزی و عملیات ساختمانی و مکانیکی و تعداد پرسنل مورد نیاز مشخص گردد.

۵-۲- انتخاب مشاور طرح ارزیابی اثرات زیست‌محیطی

مجریان طرح‌ها و پروژه‌ها قبل از شروع عملیات اجرایی، می‌بایستی نسبت به تهیه شرح خدمات برابر مفاد این دستورالعمل اقدام و مشاور حقوقی یا حقیقی ذیصلاحی را از طریق استعلام و بررسی شرح خدمات، سوابق علمی و تجربی، مدت زمان انجام کار و نحوه اخذ تأییدیه از سازمان حفاظت محیط زیست انتخاب نمایند. لازم به ذکر است مشاور منتخب می‌بایست از مشاوران رده یک در رتبه‌بندی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری باشد.

۳-۵- ارائه اطلاعات مورد نیاز به مشاور طرح

کلیه اطلاعات مورد نیاز اعم از اطلاعات مربوط به مواد اولیه، محصول و آلاینده‌ها باید توسط مجری طرح در اختیار مشاور قرار گیرد.

۴-۵- بررسی روند اجرای طرح

در طول مدت اجرای طرح، نظارت بر کار مشاور با برگزاری جلسات متعدد جهت برآورد پیشرفت کار و نحوه اجرای طرح طبق الگوی مصوب سازمان حفاظت محیط زیست و برنامه زمان‌بندی ارائه شده توسط مشاور انجام خواهد شد. در جلسات کارشناسی نحوه جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز به ویژه در زمینه جغرافیایی و زیست‌محیطی منطقه با فاکتورهای انسانی، جانوری و گیاهی و بافت فرهنگی طبق نیازمندی‌های طرح بررسی و در صورت نیاز نحوه عمل مشاور تصحیح می‌گردد.

مشاور بایستی گزارش مطالعات ارزیابی پیامدهای زیست محیطی را در شش فصل به شرح ذیل تنظیم نماید:

فصل اول: شامل اهداف و ضرورت اجرای طرح قوانین و استانداردهای زیست محیطی

مربوطه

فصل دوم: شامل تشریح موقعیت استقرار و گزینه‌های فنی و مکانی، فازبندی و طرح توسعه، تأمین مواد، ریزفعالیت‌های فرآیند، ظرفیت، منابع و مواد اولیه مورد نیاز و نحوه تأمین آنها، نیروی انسانی، آلودگی‌ها و کم و کیف تخریب در محیط زیست و منابع ایجاد آنها

فصل سوم: شامل تشریح وضعیت موجود محیط زیست در چهار بخش به شرح محیط فیزیکی، محیط طبیعی، محیط اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی و محیط سایر طرح‌های توسعه منطقه

فصل چهارم: شامل پیش‌بینی اثرات و پیامدهای زیست محیطی طرح در چهار بخش:

الف- اثرات زیست‌محیطی بر محیط فیزیکی

۱- اثرات بر خاک: مورفولوژی و کیفیتی

۲- اثرات بر آب: کمیت و کیفیت آب

۳- اثرات بر اقلیم، هوا و صوت: تغییرات هوا و بارش‌ها، کیفیت هوا

۴- اثرات ثانویه بین خاک، آب و هوا

ب- اثرات زیست‌محیطی بر محیط‌های طبیعی

۱- اثرات بر گونه‌های گیاهی

۲- اثرات بر گونه‌های جانوری

۳- اثرات بر زیستگاه‌ها، چشم اندازها و مسیر مهاجرت پرندگان

ج- اثرات زیست‌محیطی بر محیط‌های اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی

۱- اثرات بر سلامت و محیط بهداشتی مردم

۲- اثرات بر محیط اجتماعی: اشتغال، مسکن، آموزش

۳- اثرات بر محیط فرهنگی: اعتقادات فرهنگی و مذهبی مردم، میراث فرهنگی

د- اثرات زیست‌محیطی بر سایر طرح‌های توسعه

۱- اثر بر سایر طرح‌های توسعه کشاورزی، صنعتی و خدماتی منطقه

۲- اثر بر طرح آمایش منطقه

۳- اثر بر کاربری اراضی منطقه

فصل پنجم: شامل تجزیه، تحلیل و استنتاج مجموعه آثار و پیامدهای زیست محیطی طرح

فصل ششم: شامل ارائه برنامه اقدامات اصلاحی و برنامه مدیریت و پایش زیست محیطی طرح

توجه: ارزیابی باید برای دوره‌های ساخت و بهره‌برداری طرح یا پروژه تهیه شود و تمهیدات لازم برای کاهش اثرات منفی زیست محیطی اندیشیده شده و مسئولیت اجرا و زمان هر اقدام نیز مشخص گردد.

توجه: مطالعات ارزیابی آن قسمت از طرح‌ها و پروژه‌های مشمول این دستورالعمل، اعم از خطی و یا نقطه‌ای که داخل مناطق حفاظت شده واقع شده‌اند به صورت تفصیلی خواهد بود. بهسازی، تعمیر و بازسازی تأسیسات موجود در این مناطق بلامانع است.

توجه: در مورد طرح‌ها و پروژه‌هایی که در آنها احتمال بروز مخاطرات و سوانح زیست محیطی به صورت توأم وجود دارد، تهیه و ارائه گزارش ارزیابی مخاطرات زیست محیطی به صورت ضمیمه گزارش ارزیابی مربوطه، الزامی است. فهرست مکانی و نوع پروژه‌های مشمول تهیه گزارش ارزیابی مخاطرات زیست محیطی به تصویب کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط زیست دولت خواهد رسید.

۵-۵- پیگیری تهیه و ارسال گزارش اجمالی

مشاور لازم است خلاصه طرح را مطابق پیوست (۱) و گزارش ارزیابی اجمالی را طبق الگوی مصوب ارائه شده در بند ۴-۵ و راهنمای ارائه شده در پیوست (۲)، تهیه و به سازمان حفاظت محیط زیست ارسال و تأییدیه اولیه آن را اخذ نماید. روند تهیه و ارسال و اخذ تأییدیه باید نظارت و پیگیری

گردد تا تأخیری در ارائه رخ ندهد. ضمناً اصلاحات اعلام شده از سوی سازمان حفاظت محیط زیست بایستی حداکثر ظرف مدت دو هفته انجام شود تا روند تأیید آن تسریع گردد.

۵-۶- پیگیری تهیه، ارسال و اخذ تأییدیه گزارش تفصیلی

پس از اجرای کامل طرح و ارائه گزارش تفصیلی، باید طرح به سازمان حفاظت محیط زیست ارائه گردد. در صورت نیاز به هرگونه اصلاحات، مجری طرح در اسرع وقت اصلاحات لازم را به عمل آورده و پیگیری تا اخذ تأییدیه کامل ادامه خواهد داشت.

۵-۷- رعایت نتایج ارزیابی و راهکارها

به استناد ماده ۷۱ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، رعایت نتایج ارزیابی و راهکارهای طرح و پروژه‌هایی که به تأیید سازمان حفاظت محیط زیست می‌رسد توسط مجری یا مجریان طرح‌ها الزامی است.

در این راستا سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است برای مجریانی که مفاد مندرج در گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را رعایت ننموده اند، در دو نوبت با مهلت ۲۰ روزه اخطاریه صادر نماید و در صورت عدم توجه با مجری طرح برابر قوانین و مقررات از جمله ماده (۶۹۰) قانون مجازات اسلامی رفتار می‌شود.

۶- تاریخ تصویب و اجرا

این دستورالعمل توسط مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست تهیه و توسط امور سازمانی در شش بند تنظیم و تدوین یافته و در تاریخ ۱۲ / ۵ / ۱۳۹۱ به تصویب معاون محترم وزیر و مدیرعامل شرکت رسیده و در سطح شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی لازم الاجرا می‌باشد.

اصغر رمضانی
مدیر ایمنی، بهداشت و محیط زیست

سیروب دهقان عدیسه
رئیس مهندسی ساختار

علیرضا حبیبی
معاون وزیر و مدیرعامل

پیوست (۱): راهنمای تهیه خلاصه طرح

خلاصه طرح در برگبرنده موارد زیر حداکثر در ۱۲ صفحه باشد:

- نام شرکت
- کارفرما
- نام پروژه
- نام و آدرس مجری پروژه
- هدف از اجرای پروژه و لزوم انجام آن
- نوع و ویژگی‌های عمومی پروژه
- فازهای اجرایی پروژه و زمانبندی آنها (آماده سازی، ساخت و ساز و ...)
- فعالیت‌های پروژه (خط تولید و فعالیت‌های جانبی)
- نوع و میزان منابع و مواد اولیه مصرفی و محل تأمین آنها، ظرفیت تولید و نوع میزان محصولات اصلی و جانبی
- محل پیشنهادی برای اجرای پروژه، گزینه‌های مکان‌یابی و دلایل انتخاب مکان‌های پیشنهادی
- نیازهای زیربنایی (راه، خدمات عمومی، مسکن و) و امکانات موجود
- برآورد نیروی انسانی مورد نیاز
- وضعیت عمومی محیط زیست منطقه و حساسیت‌های آن
- ارائه نقشه وضعیت محدوده اجرای طرح نسبت به نزدیک‌ترین مناطق چهارگانه سازمان حفاظت محیط زیست
- فهرست انواع آلاینده‌ها و پسماندهای مهم (آلاینده‌های هوا، فاضلاب‌های صنعتی و بهداشتی، زائدات و ضایعات و زباله، سر و صدا و پرتوها و ...)
- فهرست پیامدهای مثبت (مفید) و آثار منفی (نامطلوب) اجرای طرح
- دامنه و اهمیت مهمترین جنبه زیست‌محیطی طرح
- فهرست اقدامات پیشگیری، کنترل و کاهش هر یک از آثار زیست‌محیطی

پیوست (۲): رئوس و سرفصل گزارشات ارزیابی اجمالی طرح‌ها و پروژه‌های

مشمول ارزیابی زیست‌محیطی

گزارش اجمالی ارزیابی طرح در برگیرنده موارد زیر حداکثر در ۱۰۰ صفحه باشد:

۱- چکیده غیرفنی: شامل نوع و ویژگی‌های پروژه، گزینه‌های موجود، خلاصه‌ای از وضعیت موجود محیط زیست، آثار مهم طرح بر محیط زیست و برنامه‌های پیشگیری، کاهش و کنترل آثار نامطلوب و نتیجه‌گیری از ارزیابی زیست‌محیطی (حداکثر تا ۵ صفحه)

۲- تشریح طرح یا پروژه پیشنهادی (حداکثر تا ۲۰ صفحه)

۱-۲- عنوان طرح

۲-۲- اهداف، نیازها و ضرورت‌های طرح

۳-۲- جایگاه طرح در برنامه‌ها و سیاست‌های کلی مملکت

۴-۲- قوانین، مقررات و استانداردهای زیست‌محیطی مرتبط با طرح

۵-۲- موقعیت مکان پیشنهادی طرح (روی نقشه با ذکر فواصل از کلیه کاربری‌های موجود در منطقه)

۶-۲- گزینه‌های مکانی و فنی طرح

۷-۲- فازبندی کلی طرح (آماده‌سازی، ساخت و ساز، اجرا و بهره‌برداری و ...) و برنامه‌های توسعه آتی

۸-۲- تشریح ریزفعالیت‌های طرح به تفکیک فاز احداث و بهره‌برداری

۹-۲- نمودار خط تولید و تشریح فرآیندها برای واحدهای صنعتی و معدنی (تولیدی)

فرآیندها و عملیات پیش‌بینی شده در طرح (تولید، خدمات و...) و نمودار خط تولید

۱۰-۲- تأسیسات جانبی و پروژه‌های پی‌آیند (احداث راه، اماکن و خدمات عمومی و ...)

۱۱-۲- ویژگی‌های طرح در هر یک از گزینه‌ها و فازهای طرح شامل:

- ۲-۱۱-۱- ارائه ظرفیت تولید (در مورد طرح‌های صنعتی، معدنی و عمرانی تولیدی نظیر نیروگاه‌های برق‌آبی) و یا ارائه سطح خدمات‌رسانی برای طرح‌های عمرانی - خدماتی (احداث راه فرودگاه، خطوط انتقال گاز و ...)
- ۲-۱۱-۲- تخمین کلی سرمایه‌گذاری ریالی و ارزی
- ۲-۱۱-۳- برآورد نوع و میزان مواد اولیه، محل تأمین و نحوه انتقال آنها
- ۲-۱۱-۴- برآورد نوع و میزان منابع (آب، انرژی، سوخت و ...) و موارد مصرف، محل تأمین و نحوه انتقال آنها
- ۲-۱۱-۵- برآورد نیروی انسانی و محل تأمین
- ۲-۱۱-۶- برآورد و میزان محصولات اصلی و جانبی (برای طرح‌های تولیدی)
- ۳- تشریح مرحله آماده‌سازی و اقدامات زیربنایی که منجر به تغییر و تخریب محیط زیست می‌شود به صورت فهرستی از: خاکبرداری، برداشت پوشش گیاهی، احداث استخر باطله، زهکشی، حفاری، انفجار، تغییر در مسیر آبهای سطحی، محل تأمین منابع قرضه، احداث جاده و تأسیسات عمومی و خدماتی و ... (حداکثر تا ۴ صفحه)
- ۴- آلاینده‌ها و پسماندهای مهم تولید شده طی فرآیندها و عملیات در هر یک از گزینه‌ها و فازهای طرح شامل: آلاینده‌ها و پسماندهای تولید شده طی فرآیند و عملیات در هر یک از گزینه‌ها و فازهای طرح شامل آلاینده‌های هوا، فاضلاب‌های بهداشتی و صنعتی، زائدات و ضایعات زیاله، سر و صدا، ارتعاشات، پرتوها و ... (حداکثر تا ۵ صفحه)
- ۵- خطرات، سوانح و عدم ایمنی مرتبط با طرح در هر یک از گزینه‌ها و فازهای پیشنهادی شامل احتمال انفجار، نشت پیامدهای وقوع بلایای طبیعی و موارد غیر متظره (حداکثر تا ۵ صفحه)
- ۶- تشریح وضعیت موجود محیط زیست منطقه
- در زمینه‌های زیر پیش از اجرای طرح برای هر یک از گزینه‌های پیشنهادی (همراه با نقشه‌ها و ترجیحاً به صورت جداول و نمودارها حداکثر تا ۲۵ صفحه):
- ۶-۱- تعریف محدوده مطالعاتی و نمایش روی نقشه

۶-۲- محیط فیزیکی شامل موارد:

۶-۲-۱- خاکشناسی (نوع و قابلیت‌های کار، شیب، فرسایش و ...) آلودگی‌های

خاک و منابع مهم آنها

۶-۲-۲- زمین شناسی (مثل توپوگرافی، زلزله خیزی، رانش زمین و ...)

۶-۲-۳- منابع آب (موقعیت، کیفیت و کمیت آبهای سطحی و زیرزمینی،

وضعیت سطح ایستابی منطقه و رژیم‌های سیلابی و کم آبی، آلودگی‌های آب و

منابع مهم آنها، مصارف فعلی منابع آب)

۶-۲-۴- هوا و اقلیم (وضعیت اقلیمی گلباد، نزولات، دما و تبخیر در دوره زمانی

۵-۱۰ ساله، آلودگی‌های هوا و منابع مهم آنها)

۶-۲-۵- صدا و ارتعاشات (سطح صدا، آلودگی‌های صوتی و منابع مهم آنها)

۶-۳- محیط طبیعی و بیولوژیکی: زیستگاه‌های آبی و خشکی (با ذکر لیست جوامع

گیاهی و جانوری و گونه‌های نادر و با ارزش، مناطق ۴ گانه محیط زیست)

۶-۴- بهداشت و سلامت جامعه (با لحاظ نظرات دانشگاه علوم پزشکی ذیربط محل

احداث پروژه)

۶-۵- محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (جمعیت و ویژگی‌ها و تحولات آن،

اشتغال، تسهیلات، آموزش، بهداشت، اعتقادات فرهنگی و مذهبی، میراث

فرهنگی)

۶-۶- معرفی اجمالی سایر طرح‌های توسعه مصوب و یا در دست اجرای محدوده

مطالعاتی (طرح‌های توسعه کشاورزی، صنعتی و خدماتی با نمایش موقعیت

آنها نسبت به محل اجرای طرح مورد نظر روی نقشه توپوگرافی سازمان

جغرافیائی نیروهای مسلح)

۶-۷- تشریح کاربری اراضی محدوده مورد مطالعه و راهبردهای طرح‌های

برنامه‌ریزی بالا دست برای محدوده فوق‌الاشاره

- ۷- پیش‌بینی آثار و پیامدهای مثبت و منفی طرح (در طرح‌های چند پروژه‌ای با تأکید بر اثرات تجمعی) برای هر یک از گزینه‌ها و فازهای پیشنهادی (حداکثر تا ۲۰ صفحه) به صورت زیر:
 - ۷-۱- اثر بر محیط فیزیکی (توپوگرافی، خاک، ویژگیهای زمین شناسی، آب، هوا و اقلیم)
 - ۷-۲- اثر بر محیط طبیعی و بیولوژیکی (جوامع گیاهی و جانوری، زیستگاههای آبی و خشکی)
 - ۷-۳- اثر بر وضعیت بهداشت و سلامت جامعه (با لحاظ نظرات دانشگاه علوم پزشکی ذیربط محل احداث پروژه)
 - ۷-۴- اثر بر محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (جمعیت، اشتغال، مسکن، آموزش و بهداشت، اعتقادات فرهنگی و مذهبی، میراث فرهنگی و ...)
 - ۷-۵- اثر بر کاربری‌های اراضی و دیگر طرح‌های توسعه محدوده مطالعاتی
 - ۸- تجزیه و تحلیل آثار کاربری‌ها و پیامدهای زیست‌محیطی طرح و استنتاج
 - ۹- مدیریت و پایش زیست‌محیطی طرح:
 - ۹-۱- ارائه شیوه‌های پیشگیری، کاهش و کنترل برای هر یک از آثار منفی زیست‌محیطی مرتبط با فعالیت‌های طرح (حداکثر تا ۱۰ صفحه)
 - ۹-۲- ارائه برنامه کلی مدیریت زیست‌محیطی برای اندازه‌گیری و پایش آثار زیست‌محیطی و بازرسی و نظارت بر حسن انجام اقدامات پیشنهادی کنترل و کاهش
 - ۱۰- ارزیابی و مدیریت ریسک زیست‌محیطی (برحسب ضرورت)
 - ۱۱- منابع و مراجع مورد استفاده در تهیه گزارش، ادارات، سازمانهای دولتی، اشخاص حقیقی و حقوقی
 - ۱۲- نام، مشخصات، مسئولیت و تجربیات ارزیابی هر یک از مشاوران و تهیه‌کنندگان گزارش ارزیابی اجمالی

پیوست (۳): رهنمودها و پیشنهادات تهیه گزارش اجمالی طرح

جهت جامعیت بیشتر گزارش و سرعت بخشیدن به فرایند بازنگری آن، رعایت موارد زیر توصیه می‌شود:

◀ در گزارش ارزیابی اجمالی باید اطلاعات اصلی روی نخستین صفحه و قبل از چکیده غیرفنی ارائه شود. این اطلاعات شامل نام و موضوع طرح، نام مجری (کارفرما یا سرمایه گذار طرح)، نام سازمان یا وزارتخانه مسئول، نام و مشخصات نماینده مجری طرح جهت حفظ ارتباط، نام مشاور و تهیه کنندگان گزارش، نوع گزارش و تاریخ تهیه آن می‌باشد.

◀ چکیده غیر فنی در گزارش تفصیلی باید بتواند به پرسش‌های زیر پاسخ گوید:

- نوع طرح و هدف از اجرای آن چیست؟
- نیازها و ضرورت‌های اجرای طرح کدامند؟
- طرح پیشنهادی چه فرآیندها و عملیاتی دارد؟
- طرح در کجا اجرا می‌شود؟
- طرح شامل چه مراحل است؟ هر یک چه وقت آغاز می‌شود و چه مدت به طول می‌انجامد؟

◀ استفاده از نقشه، عکس، نمودار و جدول برای نمایش آمار و اطلاعات و بیان نتایج، شیوه‌ای بسیار موثر برای آشنایی با پروژه و درک مطالب توسط بررسی کنندگان و تصمیم گیرندگان است.

◀ مطالب گزارش باید ساده، روشن و صریح باشد. استفاده از مفاهیم مبهم، عبارات سنگین و تجزیه و تحلیل‌های پیچیده در گزارش، کار بررسی را مشکل می‌سازد.

◀ از ارائه اطلاعات بسیار تخصصی باید پرهیز شود. این گونه آمار و اطلاعات در صورت نیاز می‌توانند همراه با مراجع در پیوست‌ها آورده شوند.

◀ گزارش باید علمی، منطقی و عاری از اعمال نظر باشد تا مطالعه کنندگان فرصت تجزیه و تحلیل مستقل و بدون سوگیری را داشته باشند.

- ◀ جهت تکمیل اطلاعات و اطمینان از صحت و دقت آنها باید امکانی فراهم شود که در صورت لزوم محل اجرای پروژه، گزینه‌های مکانی و منطقه‌ای مورد بررسی و بازدید قرار گیرد.
- ◀ ارزیابی اطلاعات واقعی و دقیق، بررسی آثار حقیقی و نتیجه‌گیری منطقی توسط تهیه‌کننده گزارش ضمن ایجاد اعتماد متقابل، کار اظهار نظر را آسان‌تر و مطمئن‌تر ساخته و از اتلاف زمان و انرژی جهت کنترل اطلاعات پیشگیری می‌نماید.
- ◀ پیش از آغاز ارزیابی بهتر است کلیه قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، ضوابط، معیارها و استانداردهای زیست‌محیطی مرتبط با طرح پیشنهادی گردآوری و وضعیت طرح نسبت به آنها بررسی شود.